

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 33.

Lýsingaprisur fyri petitregul: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fast
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 13. august 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

Sjálvstýrismenn - sambandsmenn - vinnufloksmenn eru nú gyrdir í brøkur, tí nú „marsjerar“ hitt reyða liðið og er við at ganga saman úr øllum ættum til stríð móti hinum dapra afturhaldinum.

Kvamsvis-skilnaðurin av sambandsmonnum, sjálvstýrismonnum og vinnufloksmonnum er fánaður burtur og hvør rópar nú á annan sum „góðir brøðrir“, ið hava felags garð at verja.

Her er tað einstaklingsins, privatkapitalistiska framhjárættindi yvir fyri fjøldini, yvir fyri landinum, sum tað ræður um at verja.

Øg í hesum stríði eru øll vápn góð, og ikki verður kveppt seg við at dálka tey heilagastu sum tjóðskaparkenslu og fosturlandskærleika. Afturhaldið aftrar seg ikki og smæist einki.

Mangur arbeiðsmaður og mangur fiskimaður spyr undrandi í hesum døgum:

Hví er »Dagblaðið« hví er »Krossur« og hví er »Dimma« lættinga so orkimað av, at í umbúna er at skapa eina fylking, eina fakliga samgongu ímillum hin danska og hin føroyska arbeiðarin. Hví? Tað er jú ein knæssett setning millum allar arbeiðarar kring heimin:

Gangjið saman, arbeiðarar og slitmenn! „Proletarar í alle Lande, forener jer!“

Hin føroyski arbeiðari og fiskimaðurin, hin føroyski slitmaðurin, torvar honum ikki at koma uppí hesa fylking, torvar honum ikki at fáa tann stuðul, ta mergjan og livsmegi, andaliga sum figgarliga, sum henda samgonga um felags hugmál, felags interessur gevur? Er hin føroyski arbeiðsmaðurin, fiskimaðurin so stímbráður, so fríur og so væl fyri seg komin, at hann væl kann og meiri enn so vera alheimsfylkingina fyri uttan?

Ikki at tala um! Vil hvør arbeiðari, hvør fiskimaður, hvør sannur arbeiðari- og slitmannavínur halda.

Íðan, hvat so? So má tað bara vera ein framburður, ein styrki fyri hin føroyska slitmanningin at ganga í fakliga fylking við hina dansku arbeiðarastettina! Við at ganga saman í fakliga fylking við danskar arbeiðsmenn koma vit ikki einans at njóta fakliga styrki frá 460, 000 arbeiðarum í Danmark, men ígjøgnum danska meginfelagið koma vit í samband við alheims-

arbeiðarar.

Men hvat er tað so, ið baggaði afturhaldsflokkunum? Teir siga jú, at teir bæði telja hópin arbeiðsmonnum og fiskimonnum sína millum — tað gera teir eisini enn tessverri — og at teir kunnu umbøða arbeiðarans interessur.

Eftir hesum skuldu so afturhaldsflokkarnir av sonnum fagna teirri føroysku arbeiðara- og fiskimanna fakliga fylking við danskar arbeiðsmenn, ið hava barst sær so nógv fleiri lívsrættindi til, enn føroyski slitmaðurin hevur.

Tað tjóðskaparliga hástemla »snakkið« hjá afturhaldinum um, at fylkingin við dansku og alheimsarbeiðarastettina skal »drepa Føroyingin í Føroyum« er bara falsk »snakke«. Tí eingir hava tikið hollari nasjonalu stóðu enn júst javnaðarmenn. Teir hava barst fyrri, sett uppskot fram um at geva øllum nasjonalum, øllum hollum føroy skum sín náttúrliga rætt, ikki við buldri og innantómum skríli, men sum eina sjálvfylgju.

Hin sakligt hugsandi arbeiðarin og fiskimaðurin eins og einhvør rættshugsandi finnur so stutt ónga sakliga grund, ið talar ímóti fakligari fylking við danskar arbeiðsmenn. Tað stendur fast. Tvortur ímóti! Tað hastar við eini tilfari fylking. Nei, grundin — hin sanna grundin — er tann og einans tann, at afturhaldskreftirnar innanyfiri teir triggjar flokkarnar hava ræðið har. Og hesar kreftir ræðast fyrri, at arbeiðarastattin,

slitmannafjöldin skal fáa høvðið fyri sínum lívsinteressum. Hesar interessur eru 100 % nasjonalar, tær rokja sannan tjóðskap, tí tær ganga landsins orindi og ikki privatmansins: stórbóndans, stórkeypmansins stórgrossistins oljumagnatsins, trustins.

Her liggur hundurin grivin, sum maðurin segði: Her er tað, ið lampurin brennir.

Einstaklingsins framhjárættur — tað er afturhaldsins nasjonalisma!

Hetta verður arbeiðsmaðurin og fiskimaðurin, slitmannafjöldin greið yvir. Hetta er so sjónligt, at tað ikki kann krögvast. Og fjöldin sigur tí: Góði Krossamenn, Dimmusamenn, Dagblaðsmenn, takið tykkum bara saman, allar tit afturhaldskreftirnar innan fyri flokkarnar. Tað er barn vinningur í tí. Teir sonnu frælslyntu, teir, ið vilja fram um alt iera ein politikk fyrri ta stóru fjøldina, fyri Føroyaland — tað eru javnaðarmenn. Vit fylkjast tí við teimum eins og fjøldin av arbeiðarum ger í tí enn óknæktaða útheimi.

Soleiðis liggur landið. Vit skilja tí Krossin, Dagblaðið og Dimmu — ikki at tala um Føroyatíðindi — at tey og teirra afturhaldslið skelva í knøunum fyri teirri reyðu fylkingini.

Einasta, vit kunna ráða afturhaldinum til, er:

Boyggið høvðið og yvirgev teg — deyðin er í hvussu er visur!

Deyður er

A. C. Meyer,
hin frægi socialdemokratisk
talsmaðurin og ungdómsforarin.
Stórur á almennum fundum,
stórur á felagsfundum, stórur
sum yrkjari, røðari, sangar-
stjóri o. s. fr. — tað var
A. C. Meyer.

Aftur er ein av teim frægu socialdemokratisk forarum og skaparum av tí socialdemokratiska flokkinum í Danmark farin úr stríðslíðinum.

Í radio hoyrdist fyrri nokrum døgum síðani, at A. C. Meyer var deyður. Hann livdi 80 ár, stríðsár fyrri teirri størstu og bestu sak, ið reist er fyri arbeiðarastattina.

Fáur hevur stríðst íðnari, gladari og við stórrí trúgv fyri socialismuni, arbeiðaranna frígeran, enn A. C. Meyer. Og fáur hevur verið so ríkt gávaður

at stríðast fyrri socialismuni — særliga millum ungdómin — sum hann, talarin av Guðs náði, sangarin og yrkjarin av Guðs náði. Leingi, so leingi sum arbeiðararóslan livir, vilja sangir hansara liva á fundum og í samkomum, á arbeidsplassum, úti í Guðs friði náttúru.

Hvør er stóri fyrri ta socialistisku rørslna: agitatorurin, hann, ið við sang og eldandi røðum og stríðsglæðum huga dregur ikki bara ein og ein men heilar flokkar inn í hin socialistiska streymin, ella hin klóki statsmaðurin og politiski strategurin sum t. d. Stauning, ið hevur vunnið sær navn sum Norðurlanda stórtí statsmaður? Tað er ilt at svara. Hesir báðir kunnu ikki vera hvønn annan fyrri uttan. Báðir eru lívstreytandi faktorar fyri sigur socialismunnar. A. C. Meyer var avgjørt hin stóri agitatorurin og organisatorurin. Hann eigur sín stóra tátt í hinari veldugu fakliga og politisku organisiran av teirri dansku arbeiðarafjöldini. Har, sum hann kom, var lív og songur og stríðshugur fyri socialismuni — og alt hansara starv hevði skaldastrongin undir sær og kom harav sum ein sjálfvfygja at liggja á eini hægri stóðu. Tað var so avgjørt merkt av teirri reinastu og hábornastu idealismu.

Ungdómurin hevði hansara særliga athuga. Hann stovnaði »Bornenes Kontor«, sum hevur verið til alstóra signing fyrri tey fáteku børnini í Keypmanna-havn. Hann fírti »Arbejdernes Idreksklub« og hann stovnaði »Dansk Atletklub«. Fyrstóðumaðurin fyri »Vandrende Sangere« — tað var hann. Fáur hevur sum hann dugað at samla ungdómin, og tí vil navn hansara koma at hava bjartastu glæmu ímillum ungdómin.

1876—78 var A. C. Meyer forrættlingsforari maskinarbeiðaranna.

1895—1932 var hann fólkatingsmaður, og leingi hevur hann sitið í leiðsluni av tí socialdemokratiska flokkinum í Danmark. Tann stóri framburður og hin glesiliga sigursgongd hjá tí socialistiska flokkinum, ið hann hevði ofrað alla sína meg og øll síni stóru og heithjartaðu evnir, gleddi hann almikið á hansara ellisárum.

Hann kendi seg andaliga ríkan sigursmann, nú hann fór hiðani. Vit, ið liva eftir og stríðast fyrri sonu hugsjón sum hann, vit boyggja høvur okkara við hansara bori í djúpari virðing og størstu takksemi.

Fríður og heiður verið yvir hansara minni!

+

At kæra móðir okkara

Elsebeth Jacobsen á Húsum

doyði miðvikudagin 10. august 1938, verður her kunngjørt skyldfólki og vinum.

Jarðarferðin verður frá kirkjuni sunnudagin 14. august kl. 2.

Borðini.

Grind og bátar

villast hvør um annan inni á Trongisvágss firði.

Tveroyri.

Greyttjúkkur breiddi mjorkin seg yvir dalar og hav mána-dagin. Hópur av bátum var farin út at skjóta.

Knappliga hvøkka teir í tí eina bátinum — grind lá fyrri stavn. Deyðspøk. Skorið varð í at rópa grindaboð og farið varð at reka. Nakrir bátar komu skjótt til, og ríkin varð hon eftir kumpass inn á Trongisvágssfjørð.

Myrkríð var so tjúkt, at sjálvstøðkendir menn máttu nýta kumpass at »orientera« seg eftir á firðinum. At roynt var at halda grindini til seint á kvøldi í hesum tjúkninum var avgjørt skeivt. Tað gekk tí, sum tað gekk. Tá ið grindin gjørdi landgongd, vóru fleiri bátar villstir komnir at liggja innan fyri hana — og tá ið so maður á einum báti, ið lá innanfyri — tað segðist at vera ein gítin meistari — stakk í gronina á henni, var tað ikki lógið, at hon kúvendi. Baksað varð við hana langt út á náttina — men so varð givið henni frið, og hon varð goymd til týsmorgunin, tá ið hon varð hildin til av nýggjum. Hon rakst nú so tofuliga — men aftur hesa ferð varð óhappið við í spælinum. Í ferðini móti landi stoytti hon móti einum skipi. Liðugt var! Hon vendi — og nú var hon ikki fáa at landi, líka mikið, hvar roynt var. Hon mátti so verða givin upp til skutuls.

Grindin var minst 200 hvalir. Ein kann siga, at tað vóru ólfkindi, at hon ikki doyði; tí tað var skilaleyst at halda henni til í tí ræðuliga myrkrinum. Hon skuldi sjálvandi verið goymd til dagin eftir, tá varð eisini klárt veður.

Er tað rætt, at hon varð hildin til móti »ordrum«, er tað so mikið ræðuligari.